

Handläggare
Nette Bygren
Telefon: 508 28 866**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2016-03-15 p.16

Tillsynsrapport 2015 för stadens skyddade områden enligt 7 kap miljöbalken

Förvaltningens förslag till beslut

- 1 Godkänna miljöförvaltningens rapport.
- 2 Överlämna rapporten för kännedom till länsstyrelsen, exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsmuseet samt till stadsdelsnämnderna i Skarpnäck, Skärholmen, Södermalm, Bromma, Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista, Enskede Årsta Vantör och Älvsjö.

Gunnar Söderholm
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholms natur- och kulturresevat är inrättade för att långsiktigt bevara och utveckla grönområden med särskilt stort värde för människor, djur och växter. Syftet med miljöförvaltningens tillsyn är att se till att skyddsbestämmelserna följs så att områdenas värden bevaras - även till kommande generationer. Den operativa tillsynen på stadens åtta natur- och kulturresevat har under 2015 framför allt fokuserat på ärenden om kommande och befintlig byggnation av trafikleder, hantering av ett flertal dispens- och tillståndsärenden gällande mindre anläggningar, provtagning och ledningsdragningar, samt hantering av inkommande klagomål. Efterlevnaden av föreskrifter har varit god, men med undantag som nedskräpning, skadegörelse, otillåtet upplag, otillåten bosättning och cykling i terräng.

Under 2015 har förvaltningen bedömt statusen på resevatens olika bevarandevärden. Förvaltningen har lagt extra fokus på att följa upp resevatens rekreativa värden. Vad gäller den sammantagna bevarandestatusen för resevaten 2015 är den i stort oförändrad. Fem av åtta resevat uppnår nu statusen ”övervägande gynnsam”, men inget av

reservaten uppnår gynnsam bevarandestatus. Däremot ser förvaltningen en övervägande positiv trend vad gäller skötsel- och rekreativa satsningar i reservaten. Miljöförvaltningen ser positivt på de satsningar på skötselåtgärder och anordningar för friluftsliv och rekreation som har gjorts av de olika förvaltarna under 2015. Förvaltningen har i samband med dessa åtgärder bistått skötselansvariga med råd och naturvårdskompetens i fält.

Förvaltningen bedömer att en förbättring av bevarandestatusen för ett flertal reservat är möjlig. Högre status kan nås om skötselinsatserna blir kontinuerliga och om områdenas potential vad gäller rekreation ytterligare tas tillvara. Samtidigt måste staden i planeringen av bostäder och infrastruktur utanför reservaten arbeta för att förstärka de viktigaste sambanden mellan reservaten och andra större grönområden.

Det är positivt att förvaltningarna har möjlighet att söka pengar från centrala medelsreserven för skötselåtgärder i reservaten. Tillräckligt med resurser i den löpande årliga budgeten skulle däremot vara att föredra och underlätta väsentligt för planering av återkommande åtgärder. Det vore även en fördel om stadsdelarna också fick möjlighet att söka pengar för anpassad skötsel i naturmiljöer utanför naturreservaten. Särskilt i de samband som utgör stadens mest betydelsefulla ekologiska infrastruktur. Rätt skötsel utanför reservatens gränser och i spridningszoner kan också stärka reservatens värden.

Förvaltningen har under året med olika intensitet medverkat i pågående arbete med att inrätta reservat i Älvsjöskogen, Årstaskogen - Årstaholmar, Kyrkhamn och Rågsved tillsammans med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret. Kommunfullmäktige beslutade att inrätta Älvsjöskogens naturreservat i december 2015. Processen fortsätter med övriga reservat och påbörjas även för östra Älvsjöskogen under 2016.

En bra samordning inom staden är en av förutsättningarna för att utveckla reservatens rekreationsvärden. Det finns en stor outnyttjad potential att öka naturvärden och förbättra tillgängligheten för att ge fler möjlighet att besöka reservaten. Förvaltningsövergripande frilufts- och rekreationsplaner för respektive reservat skulle kunna vara ett led i det arbetet.

Bakgrund

Utarmningen av den biologiska mångfalden kan vara det största miljöhotet globalt sett. I Sverige är artrikedomen ofta större runt städerna än på landsbygden, där många naturtyper rationaliserats bort i det moderna skogs- och jordbruket. I Stockholm finns till exempel ekmiljöer som är unika ur ett europeiskt perspektiv, vilket innebär ett särskilt ansvar.

Undersökningar visar också att det rika växt- och djurlivet värderas högt av stockholmarna. Biologisk mångfald är grunden för en hållbar naturmiljö som kan förse oss med många ekosystemtjänster. De nära och lättillgängliga naturupplevelsorna berikar stadslivet och är en uppskattad del i många vardag. Naturen i storstaden har också ett extra högt värde för rekreation i och med att så många människor har tillgång till den. Rekreation är en av många ekosystemtjänster som naturen ger till stockholmarna.

Flera vetenskapliga studier visar att de gröna miljöerna kan påverka vår hälsa positivt, till exempel genom att verka stressreducerande i vår vardag. Ett exempel är en stor studie som genomfördes i England under åren 2001 till 2005 där man fann att antalet dödsfall i hjärt- och kärlsjukdomar före pensionsåldern, både bland dem med hög respektive låg inkomst, var lägre bland människor som bor nära grönområden jämfört med människor som var mindre exponerade för grönytor¹. Det tyder på att god tillgång till grönytor kan kompensera för socioekonomisk ojämställdhet, vilket gör frågan om grönområdenas existens till en viktig samhällsfråga.

Natur- och kulturresevat bildas med stöd av 7 kap miljöbalken för att långsiktigt bevara och utveckla grönområden med särskilt stort värde för människor, djur och växter. Reservaten har särskilda syften och föreskrifter som kan formuleras olika beroende på reservatets karaktär och de värden man vill skydda. I skötselplanen fastställs hur området ska skötas för att upprätthålla kvaliteterna. Områdesskyddet innebär att man reglerar markanvändningen för att säkra nuvarande och kommande generationers upplevelser av ett rikt natur- och kulturlandskap.

Åtta kommunalt skyddade naturområden fanns i Stockholm under 2015, sju naturreservat i Judarskogen, Kyrksjölöten, Hansta, Grimsta, Flaten, Nackareservatet och Sätterskogen. Vid Igelbäcken finns ett kulturresevat. I december 2015 beslutade kommunfullmäktige att inrätta naturreservat i Älvsjöskogen. Beslutet vann laga kraft i februari 2016.

Ytterligare två naturreservat kan under 2016 komma att inrättas i Årstaskogen - Årsta holmar och Kyrkhamn. Arbetet med att inrätta ett naturreservat inom Rågsveds friområde fortsätter under året och motsvarande process med östra Älvsjöskogen ska påbörjas.

Efterlevnad av bestämmelser

Förvaltningens ekologer har under 2015 utfört tillsynsinspektioner i samtliga åtta reservat vid ett flertal tillfällen. Utifrån inspektionerna kan förvaltningen konstatera att efterlevnaden av föreskrifter har varit god med

¹ Mitchell R, Popham F. Effect of exposure to natural environment on health inequalities: an observational population study. Lancet. 2008;372:1655-1660

vissa undantag. Undantagen har främst gällt nedskräpning, skadegörelse, otillåtet upplag, otillåten bosättning och cykling i terräng.

Miljöförvaltningen har handlagt ett antal ärenden under året som främst berört dessa undantag. Förvaltningen har kontaktat verksamhetsutövare och förvaltare, men även polismyndigheten där så varit nödvändigt. Ett föreläggande har riktats mot Järva motorklubb som gjort åtgärder på banområdet som strider mot reservatets föreskrifter och villkoren för verksamheten.

Förbifart Stockholm

Planeringen av vägprojektet Förbifart Stockholm har liksom de senaste åren även under 2015 tagit mycket arbetstid i anspråk. Förvaltningen har yttrat sig i ett antal ärenden och också deltagit vid domstolsförhandlingar i Mark- och miljööverdomstolen. Trafikledens sträckning går genom fyra av stadens åtta reservat; främst i tunnel, men även i ytläge. En tillfällig hamn för masstransporter under byggskedet ska därutöver anläggas i Sätorskogens naturreservat.

Under 2015 har de slutliga tillstånden som har koppling till Förbifartens byggande avgjorts. Domen har ännu inte vunnit laga kraft, men avgörandet är av stor betydelse för de berörda reservaten och för kommande liknande prövningar av större infrastrukturprojekt.

Den 17 december 2014 meddelade mark- och miljödomstolen tillstånd till grundvattenbortledning för byggande och drift av E4 Förbifart Stockholm i mål M 11838-14 (dnr 2011-18905). I mark- och miljödomstolen medgavs inga kompensationsåtgärder varken enligt 16 kap. 9 § eller 7 kap. 7 § miljöbalken mot bakgrund av att domstolen inte menade att den tillståndsansökta grundvattenbortledningen föranledde något sådant intrång i allmänna intressen eller naturvårdsintressen att det förelåg grund för kompensation.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden överklagade mark- och miljödomstolens dom till Mark- och miljööverdomstolen (MÖD). Nämnden drev i målet att det intrång som Förbifart Stockholm innebär för fyra av stadens naturreservat ska kompenseras enligt 16 kap. 9 § och 7 kap. 7 § miljöbalken. I frågan om intrång och påverkan anförde nämnden att såväl grundvattenavsänkning, ianspråktagande av naturmark och transporter och buller kommer att påverka biologisk mångfald och upplevelsevärden i reservaten. Nämnden har således velat ha in frågan om ekologisk kompensation i prövningen för att få en helhetsbild av det sammanlagda intrånget i reservaten.

Den 4 december 2015 meddelade MÖD sitt domslut. MÖD delade till skillnad från underinstansen nämndens uppfattning i frågan om att Förbifarten medför sådant intrång som ska kompenseras enligt 7 kap. 7 § och 16 kap. 9 § miljöbalken, trots erforderliga skyddsåtgärder. MÖD fastställde att de åtgärder som Trafikverket åtagit sig frivilligt under handläggningens gång ska ses som sådana kompensationsåtgärder som ska utföras, i enlighet med vad nämnden yrkade. MÖD tillstyrkte också nämndens yrkanden om utredningar av återmeandring i Igelbäcken och vattentillförsel till Sätträån och Skärholmsbäcken, vilket hör till de mer betydande och kostsamma åtgärderna av nämndens yrkanden. Däremot har MÖD inte ansett att några ytterligare kompensationsåtgärder är rimliga.

Avgörandet i MÖD är i huvudsak en framgång för nämnden. Bestämmelsen i 16 kap. 9 § miljöbalken har inte tidigare tillämpats på ett så tydligt sätt och MÖD:s avgörande i denna del kommer att bli vägledande för kommande prövningar av infrastrukturprojekt och övriga verksamheter som medför intrång i naturreservat eller i övriga naturvärden och allmänna intressen.

Rådgivning, information och samverkan

Under året har förvaltningens ekologer utfört en rad fältinspektioner tillsammans med förvaltarna i reservatet och då framförallt bidragit med rådgivning rörande lämpliga skötselåtgärder. De senaste årens möjlighet för stadsdelsförvaltningarna att söka bidrag från centrala medelsreserven till skötsel av reservat har lett till en påtaglig ökning av skötselåtgärder i reservaten, vilket är positivt ur såväl natur- som rekreationssynpunkt. Detta har i sin tur lett till ett ökat behov av rådgivning. Rådgivningen har framför allt tagit stöd i tidigare års inventeringar och utredningar som förvaltningen har tagit fram i samband med uppföljning av bevarandevärden.

Information till allmänheten har spridits via stadens hemsida, genom vilken allmänheten också kan nå förvaltningens ekologer via mail. Förvaltningen har också denna väg fått in tips på nedskräpning, otillåtna bosättningar och andra aktiviteter i reservaten. Andra frågor har rört skötsel av reservaten, regler för hundrastning och cykling. Förvaltningen har också haft mycket kontakt med andra förvaltningar inom staden under året, främst i samband med vägprojekt som påverkar reservaten, men också inför planerna till nya tunnelbanan och projekt Stockholms Ström.

Trafikverket har de senaste åren, så även 2015, ansökt om en rad tillstånd och dispenser enligt 7 kap. miljöbalken för olika åtgärder, vilka krävt ett flertal fältinspektioner av miljöförvaltningen i de fyra reservaten.

Motorvägsbygget av E18 vid Igelbäckens kulturresevat är avslutat, men återställandet av ytor som tagits i anspråk inom resevatets gränser är ännu inte klart. Kontakterna med Trafikverket har därför fortsatt under 2015 inför återställningen och innan Trafikverket överlämnar marken till staden.

Utredningar utförda under 2015

I projektet ”Guide till tystnaden” har miljöförvaltningen låtit kartlägga rofyllda platser och pekat ut sammanhängande promenadslingsor i varje resevat. En vägledning i form av foldrar till platserna kommer att lanseras under 2016. Se eget ärende till MHN 2016-03-15.

Under sommaren genomförde förvaltningen en besöksundersökning i stadens befintliga och blivande resevat med hjälp av sex ferieungdomar och en arbetsledare. Se rapport i bilaga 3. Syftet med undersökningen var att föreslå, utforma, genomföra och analysera en metodik som kan fungera för återkommande uppföljning inom ramen för miljöförvaltningens tillsynsarbete. Förvaltningen har för första gången fått en enhetlig bild av kvaliteter och utvecklingspotential i samtliga resevat, och kan redan nu använda resultaten i rådgivningen om vad som kan utvecklas i resevaten. Metoden kan med några förbättringar användas för uppföljning av resevatens rekreativvärden.

Förvaltningen lät också inventera trädlevande lavar och mossor på 29 platser i staden, varav minst en lokal i vart och ett av stadens skyddade områden. Epifytiska kryptogamer (mossor och lavar på trädstammar) är viktiga indikatorer för värdefull natur och för det allmänna tillståndet i naturen. Under inventeringen noterades ett flertal värdefulla miljöer med rödlistade och ovanliga arter i resevaten. Särskilt gamla träd på exponerade växtplatser, eller på platser med varierande fuktighetsgradient är särskilt intressanta. Stockholms stads lavflora har utvecklats positivt sedan 1960-talet när det gäller arter känsliga för luftföroreningar, enligt tidigare undersökningar av Skye 1968 samt Hultengren & Proschwitz 2001. Utvecklingen förväntas fortsätta om luftkvaliteten också fortsätter att förbättras. Förvaltningens undersökning 2015 visar att många områden nu har bra förutsättningar men att vissa områden fortfarande påverkas av luftföroreningar.

Syftet med förvaltningens olika undersökningar av rekreation och biologisk mångfald är att fånga upp förändringar i tid, så att åtgärder kan sättas in vid behov.

Positiva satsningar i resevaten under 2015

Reservatsförvaltarna har även under 2015 kunnat söka extra medel för skötsel i naturresevaten vilket är mycket positivt och har medfört en fortsatt högre skötselnivå än innan år 2012 då möjligheten infördes.

Exempel på naturvårdande insatser som gjorts under året är

- slåtter med upptag på öppna gräsmarker
- vassröjning vid Räcksta träsk i Grimsta naturreservat
- restaurering av ekmiljöer i reservaten i Nackareservatet i Stockholm, Flaten, Igelbäcken och Hansta
- fortsatt slyröjning kring motionsspår och större gångstigar i samtliga reservat
- naturvårdande restaurering av brynzoner
- utplacering av stammar från avverkningar som så kallade faunadepåer i reservaten
- återintroduktion av större vattensalamander i Kyrksjölötens naturreservat
- ny groddjursdamm i Judarskogens naturreservat.

Fler satsningar för att öka tillgängligheten och möjlighet till aktiviteter i reservaten har även gjorts i reservatet under året, till exempel:

- Sätterskogen har fått ett ”barnspår” längs två motionsspår, som ska uppmuntra till aktivitet och samtal om naturen.
- Ett nytt utegym har anlagts i Nackareservatet norr om Brotorp
- Skötselinsatserna i naturmarken under året har ökat upplevelsevärdena kring Räcksta träsk i Grimsta naturreservat, vid Brotorp i Nackareservatet, slåttermarkerna i Igelbäckens kulturresevat och i Hansta, Sätterskogens och Flatens naturreservat.
- Nya spänger har ökat tillgängligheten under blötare förhållanden, synliggörande av fornlämningar har ökat upplevelsevärdena i Kyrksjölötens naturreservat.
- Stadsmuseet har ställt upp skyltar längs en rustensvandring genom reservaten i Igelbäcken och Hansta.

Miljöförvaltningen ser att områdenas rekreativa kvaliteter har ökat och kommer att fortsätta att verka för att fler satsningar på rekreation i reservaten kommer till stånd.

Uppföljning av bevarandestatus för reservaten

Med ”bevarandestatus” menas tillståndet för de värden reservaten är avsedda att bevara, vilka anges i det beslutade syftet eller ändamålet för respektive reservat. Det gäller så väl biologisk mångfald som rekreation och andra bevarandevärden. I bedömningen väger förvaltningen samman efterlevnaden av beslut fattade enligt 7 kap. miljöbalken, insatser från förvaltning och skötsel samt påverkan från omgivningen. För varje reservat görs en årlig sammanställning av skötsel och förvaltning samt en bedömning av bevarandestatus, vilket redovisas i bilaga 1 och 2.

Reservatens bevarandestatus 2015 är i stort oförändrad i förhållande till 2014. Liksom 2014 uppnår inget av reservaten gynnsam bevarandestatus. De positiva insatserna med förbättrad skötsel och rekreativa satsningar väger inte upp tidigare förlust av livsmiljöer och spridningsfunktioner inne i och i nära anslutning till reservaten. Fem av åtta reservat uppnår dock statusen ”övervägande gynnsam”.

Förvaltningen ser däremot en positiv trend vad gäller skötsel- och rekreativa satsningar i majoriteten av reservaten och bedömer att en förbättring av bevarandestatusen för ett flertal reservat är möjlig. Högre status kan nås om skötselinsatserna blir kontinuerliga och om områdenas potential vad gäller rekreation ytterligare tas tillvara. Samtidigt måste staden i planeringen av bostäder och infrastruktur utanför reservaten arbeta för att de viktigaste sambanden som finns i den gröna infrastrukturen förstärks och fortsätter att fungera.

Medverkan till nya reservat

Under 2015 har förvaltningens ekologer med olika intensitet deltagit i arbetet med att inrätta reservat i Årstaskogen - Årsta holmar, Älvsjöskogen, Kyrkhamn och Rågsved tillsammans med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret. Under arbetets gång har förvaltningen bidragit med erfarenheter från tillsynsarbetet och med de kunskapsunderlag som tagits fram.

I juni 2014 hölls samråd för Årstaskogen-Årsta holmar, Älvsjöskogen och Kyrkhamn. Kommunfullmäktige beslutade att inrätta Älvsjöskogens naturreservat i december 2015.

Ingen tidplan finns för närvarande för Årstaskogen-Årsta Holmar och Kyrkhamn, men kommunfullmäktige kan komma att besluta om inrättande av naturreservaten under året. Dessförinnan ska de reviderade förslagen till beslut tas upp i miljö- och hälsoskyddsnämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Tillsynsinsatser 2015 i siffror

Under år 2015 har 2113 arbetstimmar lagts på reservattillsynen mot planerade 1695. De operativa tillsynstimmarna, 1257 h som förvaltningen debiterar för, är upparbetade. Förklaringen till att mer tid än planerat lagts på tillsyn är att ärenden med koppling till Förbifart Stockholm har tagit mycket tid i anspråk. Förvaltningens bedömning är att projektet fortsatt kommer att kräva mycket tillsynstid under hela byggtiden.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Säkerställande av kontinuerlig skötsel i reservaten

Idag finns möjlighet för stadsdelarna att söka pengar från centrala medelsreserven för naturvårdande åtgärder inom naturreservaten. Det

gäller till exempel slåtter av öppna gräsmarker, restaurering av ekmiljöer och utplacering av död ved på bästa sätt. Förvaltningarna har då också naturlig tillgång till dialog om skötsel med miljöförvaltningens ekologer i samband med tillsynen i reservaten.

Miljöförvaltningen ser positivt på att förvaltarna de senaste åren har haft denna möjlighet, men vill framhålla vikten av att stadsdelarna får tillräckliga resurser i sin årliga budget för att kunna genomföra en kontinuerlig skötsel. Naturvårdande slyröjning och gallring är något som bör ske kontinuerligt och inte bara när det har gått så långt att man pratar om restaurering av olika miljöer. En kontinuerlig skötsel gynnar både de biologiska och rekreativa värdena.

Som exempel kan nämnas att möjligheten att lägga upp en skötselplan i reservatens ekmiljöer skulle underlättas med en årlig skötselbudget. Idag vet förvaltningarna inte hur mycket pengar de har att röra sig med förrän en bit in på våren. Eftersom det inte är lämpligt att göra skogliga åtgärder under den känsliga tiden när däggdjur och fåglar får sina ungar, innebär det i praktiken att större delen av arbetet måste göras mellan augusti och december. Om arbetet kan påbörjas redan i januari finns större förutsättningar för förvaltarna, och de entreprenörer de anlitar, att hinna med att följa reservatens skötselplaner.

Det finns inte heller resurser inom stadsdelarnas löpande budget till att sköta de öppna gräsmarker som enligt skötselplanerna behöver slå eller betas för att gynna en varierad flora på ängarna. Slåtter är ett exempel på något som behöver göras varje år för att upprätthålla ytornas biologiska och rekreativa kvaliteter.

Särskilda satsningar på enskilda naturvårdsinsatser

Det finns ett fortsatt behov av enskilda naturvårdsinsatser och projekt för att utveckla reservatens kvaliteter. I samtliga reservat finns behov av restaureringsåtgärder i skogliga miljöer och på öppna gräsmarker som kräver stora punktinsatser.

Det finns också andra åtgärder som kan stärka områdenas biologiska kvaliteter och gynna den biologiska mångfalden. Ett exempel på sådana projekt är nya groddammar och åtgärder för att återetablera större vattensalamander som genomförts både i Judarskogen och Kyrksjölötens reservat. För sådana åtgärder vore det önskvärt med en fortsatt möjlighet för förvaltarna att söka extra pengar från centrala medelsreserven.

Ökad samordning i staden kring rekreation

Miljöförvaltningens rapport (2013) om ”Utveckling av rekreativvärden i Stockholms naturreservat” och årets undersökning visar att det finns en

stor potential att utveckla friluftslivs- och rekreationsvärdena i stadens reservat. Utöver specifika åtgärdsförslag för respektive reservat, finns förslag att ytterligare tillgängliggöra reservatens entréer och målpunkter. Samtliga dessa åtgärder bedömer förvaltningen skulle kunna gynna besökarna och höja områdenas status.

Förvaltningen har därför under 2015 arbetat vidare med utveckling av rekreationsvärden i den ordinarie tillsynen genom rådgivning och genom att medverka och driva platsspecifika projekt.

Ett exempel är utvecklingsprojektet Vision Flaten, ett förvaltningsövergripande projekt som ska ta fram ett åtgärdsprogram för ökad tillgänglighet och utveckling av rekreativa och ekologiska värden inom Flatens naturreservat.

Miljöförvaltningen har tidigare argumenterat för att det krävs en samordning mellan förvaltningarna vad gäller rekreativa frågor. För att fler förslag ska gå från idé till verklighet inom samtliga naturreservat i staden ser förvaltningen att det framöver finns ett behov av ett fortsatt och utökat samarbete mellan förvaltningarna.

Det är fortfarande oklart var ansvaret ligger för att genomföra rekreativa och kommunikativa åtgärder i reservaten. Det behöver därför tydliggöras. Förvaltningen föreslår att staden upprättar någon form av rekreations- och friluftslvsplan som inkluderar en åtgärds katalog för stadens samtliga naturreservat. En sådan plan skulle kunna vara ett stöd i verksamhetsplanering hos de olika förvaltningarna, inte minst när det gäller att få medel till att genomföra större och mindre satsningar.

Påverkan utanför reservatens gränser

För att upprätthålla kvaliteten och gynna den biologiska mångfalden i stadens naturmark krävs en anpassad skötsel. Idag finns möjlighet att söka extra medel för skötsel av naturmark i naturreservaten, men inte för skötsel i övriga naturmiljöer i staden. Om stadens grönområden utanför reservaten också skulle skötas på ett anpassat sätt som stärker naturvärdena, skulle också reservaten påverkas positivt.

Om till exempel de öppna långgräsmarkerna som idag ofta slaghackas ett par gånger om året, istället skulle skötas med slåtter eller bete, och om grova trädstammar som gallras ut i högre utsträckning skulle lämnas kvar som död ved, skulle en mångfald av örter, insekter och fåglar få bättre förutsättningar i hela staden.

Det skulle därför vara en fördel om stadsdelsförvaltningarna framöver även får möjlighet att söka extra pengar för skötsel av prioriterade

områden utanför de skyddade områdena. Stadens ekologer kan bidra med underlag för att peka ut prioriterade områden.

Det är också viktigt att ta hänsyn till reservaten vid planering av bebyggelse i deras närhet och i de samband som utgör stadens mest betydelsefulla ekologiska infrastruktur. Ett exempel är kontakten och spridningszonen mellan Hammarbyskogen och Årtaskogen. Om kopplingen bryts där kommer sannolikt de biologiska värdena i Årtaskogen att utarmas på sikt. Förstärkningsåtgärder inom närliggande spridningszoner och förstärkning av naturmiljöer inom naturreservaten kan också minska påverkan.

Uppföljning av bevarandestatus

Stadens ekologer ser en svårighet med att följa upp reservatens bevarandestatus och sedan kommunicera den på ett ändamålsenligt sätt. Reservatens biologiska och rekreativa värden har genom åren i stor utsträckning påverkats av projekt och bebyggelse utanför reservatens gränser, något som reservatens förvaltare inte har rådighet över.

Förvaltningen har därför de senaste åren fokuserat på att bedöma hur naturmarken inom reservaten har förvaltats och hur andra initiativ påverkat de rekreativa värdena i reservaten.

Under 2016 kommer ekologerna att se över hur uppföljningen av bevarandestatus ska ske för att de ansvariga förvaltningar på ett tydligt sätt ska kunna få återkoppling på genomförda åtgärder.

Slut

Bilagor

1. Tillsynsrapport Tillsyn i skyddade områden 2015
2. Sammanställning av åtgärder och bedömning av bevarandestatus 2015
3. Besökare i Stockholms natur- och kulturresevat 2015. En pilotundersökning med besöksräkning och besöksenkät.